

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm II. Cùm venissent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Cùm venissent.

PARAPHRASIS.

Monachi Rothonenses Abbatem elegerunt, opponente se Episcopo Venetensi, quia sibi ius competat Prælatos constituendi in Monasterijs diocesis suæ. Ad hanc controuersiam Iudices à Sede Apostolica communi partium consensu impetrati sunt; quorum duo cùm ad Monasterium accederet, electus, qui & intrusus dicebatur, id præsentens iuri suo renuntiauit. Sed Iudices præceperunt Monachis, vt Syndicum, seu procuratorem, ad causam illam constituent, & deinceps Abbatem eligere non audeant, donec cognoscatur de iure, quod Episcopus sibi vendicabat. Monachi procuratorem quidem constituerunt, sed electionem nihilominus peragere ausi sunt; quam proinde Episcopus petijt infirmari, & se in possessionem restitui, quâ spoliatus fuit. Iudices porro per sententiam definitiuam electionem illam cassarunt; eamque sententiam Procurator Episcopi à Sede Apostolicâ cõfirmari voluit. Verùm ad hæc ex parte Monachorum responsum fuit, quod Procurator ipsorum coram Iudicibus proposuerit, Monasterium ad Sedem Apostolicam pertinere, sed Iudices eo nihil obstarite, vt supra dictum est, animosè nimis processerunt. Hæc cùm ex parte vtraq; proposita essent, Innoc. III. inspectis priuilegijs exemptionis, quæ à varijs Pontificibus Monasterio concessa erant, & Procurator in mediũ producere neglexerat (protestatus tamen de iure non tam suo, quàm ipsius Sedis Pontificiæ) ne negligentia eius in damnum Monasterij, imò ipsius etiam Apostolicæ Sedis redundaret, aduersus sententiam dictorum iudicũ restitutionem concessit. Electionem autem, quæ, vt dicebatur, cõfirmata fuit, neque confirmandam,

neque infirmandam esse iudicauit, donec controuersia, ex qua dependet, dirimatur.

SUMMARIUM.

1. Episcopus per consuetudinem præscriptam obtinere potest ius eligendi Prælatos, etiam regulares in diocesi sua.
2. Restituitur ecclesia, si læsa est propter negligentiam procuratoris, quia iura ecclesia non produxit.
3. Ius exemptionis pertinet ad ecclesiam exemptam v.g. Monasterium & ipsam etiam Sedem Romanam. vnde Monasterium ei renuntiare non potest, nec amittere priuilegium per viam præscriptionis, nisi tempore centum annorum.
4. Si pendente lite de iure electionis, ea interim instituta sit, ante litis decisionem nec confirmari, nec infirmari debet.

NOTANDVM I. Episcopus per consuetudinem præscriptam obtinere potest ius eligendi Prælatos, etiam regulares, in diocesi sua. Ita colligitur ex hoc c. & notauit hic Ioann Andr. n. 3. Abb. not. 2. Nam Episcopus ius eligendi Abbatem sibi vendicans, intentionem suam in eo fundabat, quod Monasterium in diocesi sua situm erat.

NOTANDVM II. Si Ecclesia in iudicio læsa est, contra se reportans Iudicis sententiam, eò quod Procurator probationes producere neglexit, restitutionem integram petere potest: id verò certum est, si procurator ipse damnum illatum resarcire non possit, vt in casu huius c. Sed si contra Procuratorem agi possit, tum neque Minorem facillè audiendum esse, IC. respondit in l. cùm mandatu, 23. vers. si autem, ff. de minorib. & tradit ibi Bartolus, & Gl. marginalis. Quamuis Gl. hic, yer. restitutum Anton. & alij apud Abb. hic n. 18. arbitrentur in optione Minoris, vel Ecclesiæ esse, argere contra Procuratorem negligentem, aut petere restitutionem in integrum, argum. l. etiam, 3. C. Si tutor, vel curator interuenierit. Sed respondet Bartol. eam legem loqui de curatore seu administratore necessa-

rio:

rio: quamobrem idem rectè tradit Gl. in c. ex præsentium, 3. ver. necessitate, de pignoribus; Si Prælati, aut Ecclesiæ Rector in iudicio agendo, aut extra iudicium contrahendo Ecclesiam damnificauit, in optione eius esse agere contra Prælatum, vel petere restitutionem in integrum. Hic autem de Procuratore agimus, qui voluntariè assumitur, seu eligitur.

NOTANDVM III. Ius exemptionis, seu immediatæ subiectionis erga Sedem Apostolicam, censetur pertinere non tantum ad ecclesiam exemptam, v. g. Monasterium, sed etiam ad ipsam Sedem Romanam. Ex quo inferes primò. Monasterium huic priuilegio exemptionis renuntiare non posse; quia cederet id in præiudicium Sedis Romanæ, c. cum tempore, 5. de in integr. restit. Secundo: Ad amittendum hoc priuilegium per viam præscriptionis opus esse eo tempore, quod requiri solet ad præscribendum contra Ecclesiam Romanam, videl. centum annis, vti dixi lib. 1. tr. 1. c. 8. n. 13. §. Tertio.

NOTANDVM IV. Si pendente lite de iure electionis, ea interim instituta sit, confirmari non debet, antequam lis decidatur, sed neque infirmari eam conuenit; cum eius vis suspensa sit, ac dependens à futuro euentu litis. Vide quæ hic docet Innocent. n. 2. & seqq. Abb. n. 22. Imola n. 20. vbi docent, quomodo possessio iuris eligendi, & similitium incorporalium iurium acquiratur, vel amittatur.

CAPITVLVM III.

Auditis.

PARAPHRASIS.

Controuersia erat inter Episcopum Vigoricensem, & Abbatem de Euescam, super quibusdam Ecclesijs, quas Episcopus contendeat sibi lege diocesana subiectas esse; Sed Abbas dicebat ab Episcopali iurisdictione omnino exemptas esse. Visis autè actis & probationibus, quæ ex parte vtraque coram iudicibus delegatis exhibitæ erant, respondit Innocentius I. satis cognouisse se, Ecclesias illas per priuilegia Põtificum ex-

emptas non esse ab Episcopi iurisdictione. Verum ex testium testimonijs satis colligi, quod Abbates Ecclesias illas tanto temporis decursu possederint pleno iure, vt appareat eos Episcopalem ibi iurisdictionem contra diocesanos præscripsisse: nisi fortè Ecclesia Vigoriensis tanto tempore vacarit, vt subducto eo vacationis tempore, præscriptio completa non sit. Tametsi verò in hac controuersia vtrinque conclusum sit; quia tamen vtraque pars asserit se probationem necessariam omisisse; idè Innocent. considerans, quod vtraque Ecclesia pari iure Minoris fungatur, seu pariter priuilegiata sit, vtramque restituit ad probationem, quam omisit, asserendam; ne vel vna, vel altera pars grauè iacturam iuris sui patiatur.

SUMMARIVM.

1. Ecclesia secularis, aut regularis intra diocesin existens ab Episcopi iurisdictione eximi potest duobus modis: priuilegio Papæ, & præscriptione longissimi temporis.
2. Prælati pleno iure exempti ab Episcopo quasi episcopalem iurisdictionem habent.
3. Præscriptio contra Ecclesiam inchoata, vacante prælatura, suspensa est.
4. Terminus probationum peremptorius, seu cum exclusionem datus, ligat etiam ecclesiam; conceditur tamen beneficium restitutionis, si necessaria probatio omissa fuit. Idem est de Minoribus.
5. Ad restitutionem autem beneficium requiritur, vt Ecclesia propter probationes non productas versetur in damno pecuniario, aut lucri amissione.
6. Ecclesia laesa restituenda est etiam contra aliam ecclesiam, vti & Minor laesa contra aliam Minorem.

NOTANDVM I. Duo sunt modi, quibus Ecclesia secularis, aut regularis, intra diocesin existens, ab Episcopi diocesani iurisdictione eximi, & sub immediata Sedis Apostolicæ obedientia constitui potest. Primus est, per priuilegium Papæ. Secundus,

LIII cundus,